

Edastan Muinsuskaitseameti kommentaarid Nord Streami gaasitrassi keskkonnamõju hindamise aruande juurde veealuse kultuuripärandi uurimise ja säilimise seisukohalt.

Keskkonnamõjude hindamine on seni läbi viidud puudulikult järgnevatel põhjustel:

1) Aruandes on mainitud, et torujuhtmetest enam kui 50 m kaugusel asuvate vrakkide nimekiri ei pruugi olla täielik, kuna torujuhtme trasse ümbritsevat ankurdamiskoridori ei ole veel detailselt läbi uuritud. Ehkki tuuakse välja Läänemere veealuse kultuuripärandi unikaalsus, veealuste leiukohtade tundlikkus inimtegevuse mõjudele ning ankurdamise ohud veealustele mälestistele, on olulised eeluringud ankurdamiskoridoris jäetud tegemata keskkonnamõjude hindamise aruande koostamise ajaks. Gaasitrassi käigus uute objektide avastamine võib tegelikkuses objektidele kaasa tuua pöördumatuid kahjustusi ning ajalooallikate hävitamise.

2) Aruandes on välja toodud asjaolu, et laevavrakkide leiukohad koosnevad peale laevavraki asukoha tunduvalt suuremast alast, kuhu on laiali vajunud või kandunud vrakijäänuseid (seal hulgas võivad olla ka inimjäänused), mis paljudel juhtudel on tunduvalt suuremal alal kui vrakk ise. Seetõttu võivad leiukohtade terviklikku säilimist kahjustada nii ankrutrosside liikumine kui ka merepõhja sekkumistööd.

3) Aruandes ei ole analüüsitud süvendustööde tulemusel võimalike setete liikumise mõju laevavrakkide leiukohtadele. Eriti tundlik sellistele protsessidele võib olla sõjalaeva Russalka asukoht, kuna tegemist on merepõhjas peaaegu vertikaalselt paikneva vrakiga. Russalka leiukoht on merehaud ning jäädes 50-250 meetri kaugusele torujuhtmest ja täies ulatuses ankurdamiskoridori, on ohustatud haurahu ning leiukoha merepõhja sekkumistööde mõju tuleb sellisel juhul põhjalikult analüüsida. Russalka on väga tihedalt seotud Eesti ajaloo ja seetõttu on Eestis elavate inimeste jaoks väärtuslik mälestis.

Eelpool toodule toetudes ei saa nõustuda aruandes toodud väitega, et mõjud kultuuripärandile on minimaalsed. Seetõttu on vajalik täiendada aruannet pärast uuringute lõpetamist ning iga kultuuriväärtust omavat laevavrakki on vajalik põhjalikumalt analüüsida vastavalt leiukoha looduslikule omapärale.

Lugupidamisega

Maili Roio
Nõunik
Muinsuskaitseamet
Tel. 6403013
maili.roio@muinas.ee